

Spana på matavfall



Hej alla miljöspanare!

Tack så mycket och vad roligt att så många kom på Plastfesten! Nu laddar vi inför våren och nästa spanaruppdrag som är spana på matavfall!

Varje år kastas drygt en miljon ton mat i soporna. 350 000 ton av dessa är onödigt matavfall, sådant som hade gått att äta upp. Nödändigt matavfall är sådant som du inte kan äta, till exempel bananskal, morotsblast, äppelskrutt och gamla ostkanter. Att slänga mat i onödan är slöseri med både miljö och pengar. I både Norrköpings kommuns avfallsplan och i Riktlinje för Norrköpings kommuns kostverksamhet, finns det en målsättning om att minska mängden matavfall/matsvinn från kommunala verksamheter som serverar mat.

I uppdraget ”Spana på matavfall” lär sig barnen mer om vad som händer med matavfallet i Norrköping, och vad du och jag kan göra för att se till att det inte kastas lite mycket mat. Matavfall som slängs i den bruna tunnan tas om hand och blir till miljövänligt bränsle, men det är ändå viktigt att inte slänga mat i onödan.

Spanaruppdrag

Välj ett eller flera av följande uppdrag:

1. Vad kan ni göra för att minska på matavfallet i skolan eller på förskolan?

Denna del kan ni välja att lösa på två olika sätt. Antingen genom A eller B:

A: ”Minska matsvinnet” – En tävling i att slänga så lite mat som möjligt

Matsvinn är mat som slängs men som hade kunnat ätas om den hade tagits omhand annorlunda. Slänger du två skivor bröd i veckan? På ett år blir det 3,1 kg matsvinn. Även små insatser för att minska matsvinnet gör stor skillnad.

Gör så här: Väg allt tallriksskrap och andra matrester varje dag under en vecka, för att ta reda på hur mycket mat som kastas. Kom sedan på så många olika sätt som möjligt för att minska matavfallet och väg allt matavfall en vecka då ni genomfört alla åtgärder. Redovisa resultat från vägningarna och framförallt hur ni gått till väga med foton, tabeller, diagram eller teckningar. Den procentuella förändringen ska framgå. Den skola eller barngrupp som slänger minst matavfall per barn vinner.

B: Kom på så många olika sätt som möjligt för att minska matavfallet

Samla ihop era idéer om hur ni kan minska matavfallet på skolan/förskolan och genomför så många av dem ni kan. Redovisa era goda och kreativa idéer.

2. Beskriv potatisens kretslopp

Beskriv kretsloppet från potatisen på din tallrik, till matavfall i den bruna tunnan, till sopbil, till biogasanläggningen där matavfallet rötas, till biogas och biogödsel, till en potatis på samma tallrik igen. Hur går det till?

Redovisningen ska ha ett tydligt och kreativt budskap om ett hållbart kretslopp.

Avslutningsfest!

Alla klasser och barngrupper som har deltagit i uppdraget bjuds in till en avslutningsfest den 19 maj. På festen kommer det vara prisutdelning för de som deltagit i tävlingen "Minska matsvinnet".

Inbjudan och mer information om festen kommer senare.

Lycka till med uppdraget!

Fakta och information till förskolelärare och lärare

Tips till skolan – så minskar ni svinnet.

- **Sätt upp en tidsgräns för hur länge eleverna måste sitta kvar vid bordet.** Det ger de elever som äter långsamt en chans att hinna äta upp innan alla rusar ut.
- **Låt en vuxen servera de mindre eleverna.** De yngsta har svårare att veta hur mycket mat de faktiskt orkar äta.
- **Minska sopkärlet.** Om stora svarta platsäckar används, ta bort dem och använd istället tomma kesohinkar. Istället för att maten skrapades ned i ett stort svart hål ser eleverna nu hur maten de slänger bidrar till soporna.
- **Påminn eleverna om att de får ta om.** Det är bättre att börja med en mindre portion och sedan ta mer mat om magen fortfarande kurrar.
- **Visa tallriksmodellen.** Att visa hur en tallrik ser ut när den är upplagd enligt tallriksmodellen gör det lättare för eleverna att servera sig rätt mängd mat.
- **Prata om mat och miljö i klassrummen.** Mat är ett viktigt ämne även utanför matsalen. Ju mer kunskap eleverna har om mat och miljö desto mer medvetna blir de om vikten av att minska matsvinnet.
- **Inför matråd.** Matråd med representanter från olika klasser ger eleverna möjlighet att påverka matsalen och maten. Att vara delaktig ger ofta ett ökat engagemang.

Filmtips:

Vad händer med maten som vi slänger i påsen för matavfall och hur kan matavfall bli biogas? Det får du reda på i Renovas film på 2,52 minuter. Renova är ett företag i Göteborg men principen är den samma även i Norrköping.

https://www.youtube.com/watch?v=HaC_eqMXoPM

Från matrester till biogas

Du slänger ditt matavfall i påsen för matavfall, när påsen är nästan full knyter du ihop påsen och slänger den i den bruna tunnan.

En sopbil kommer och hämtar ditt matavfall och sedan körs det till en biogas-anläggning i Linköping. Där omvandlas ditt matavfall till biogas och biogödsel. Biogasen används som fordonsbränsle, exempelvis till Östgötatrafikens bussar. Biogödsel ersätter konstgödsel och som användas som näringsrik och miljövänlig gödning i lantbruket.

Vilken mat slänger vi?

Färska grönsaker och färsk frukt är de livsmedel som slängs mest. Även bröd slängs i onödan. Enligt vissa studier slängs även mejeriprodukter i stor utsträckning. Andra animaliska produkter, som kött, fisk och ägg, slänger vi inte lika ofta. Dessa har dock större miljöbelastning, vilket gör att även en liten andel kasserat kött har stor betydelse.

Hur påverkar maten miljön?

Innan maten når våra bord har den gjort stor miljöpåverkan. Mat står för en fjärdedel av hushållens klimatpåverkan och att framställa den har krävt stora mängder vatten, olja och kemikalier. Mycket av vår mat produceras utomlands och måste transporteras till oss med båt, flyg och lastbil.

Att kasta ätbar mat är alltså slöseri med resurser, såväl ekonomiskt som ekologiskt. För även om vi kan göra biogas och gödsel av matavfallet är det tio gånger bättre – ur miljösynpunkt – att äta upp maten. Bananskal och kaffesump blir bra biogas, men bananen och kaffet ska ätas och drickas för att ge största möjliga utdelning.